

קונטרס

דִּרְךְ צִלְחָה

יגלה עצות נוראות ונפלאות לכל בר ישראל,
איך לעבור את זה העולם בשלום, ויחיה חיים
אמתיים ונצחיים.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אִם אָדָם רוֹצֵה לְנַסֵּעַ
לְאַיִזָּה מְקוֹם, עָלָיו לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא כְּשִׁיּוּצָא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, יַעֲמֵד לְיַד
הַמְּזוּזָה, וַיִּשִׂים אֶת יָדוֹ עַל הַמְּזוּזָה, וַיִּבְקֹשׁ
אֶז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׂיֵצֵא בְּשָׁלוֹם וַיַּחֲזֹר
בְּשָׁלוֹם, וְאִז נִכּוֹן לְבוֹ יִהְיֶה בְּטוֹת, שְׁתִּהְיֶה
לוֹ דְּרֹךְ צְלִיחָה, וְזוֹ שְׁלֵמוֹת תְּפִלַּת הַדְּרֹךְ,
שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שְׁתִּהְיֶה לוֹ דְּרֹךְ צְלִיחָה.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתג)

קוונטרס

דֶּרֶךְ צִלְחָה

א.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזַכֵּר, כִּי הַקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְדוֹמֵם,
צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל, אִם
תִּכְנִיסוּ יַדְיָעוֹת אֵלָיו בְּתוֹךְ לְבַבְכֶם, כָּל חַיִּיכֶם יִלְכוּ בְּצוּרָה
אַחֶרֶת; כִּי כְּשֶׁאָדָם מִכְנִיס בְּעֶצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ
יִתְבַרֵךְ, וּמְרַגֵּיל עֶצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו, אִזּ כָּל חַיִּיו
חַיִּים אַחֲרַיִם לְגַמְרֵי. נִשְׁמָה יוֹרֶדֶת מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת אֶל
עוֹלָם הָעֲשִׂיָה הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, וַיֵּשׁ לָהּ כְּבִרַת דֶּרֶךְ
לְעֵבֶר אֶת זֶה הָעוֹלָם, יֵשׁ לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא טַעַם גָּנוּז
מִסְתָּרִי נִסְתָּרוֹת פְּלֵאֵי הַבְּרִיאָה — לָמָּה הַנִּשְׁמָה הַזֹּאת
צָרִיכָה לָרֶדֶת אֶל זֶה הָעוֹלָם, וְלְעֵבֶר אֶת הָעוֹלָם, כָּל
אֶחָד כַּמָּה שְׁקֻצוּבִים שְׁנוֹתָיו. וְכָל זֶמֶן שֶׁהוּא בָּזֶה
הָעוֹלָם, הוּא הוֹלֵךְ עַל הַדֶּרֶךְ, דֶּרֶךְ הַמְּלָךְ, מְלָךְ-מְלָכֵי-
הַמְּלָכִים הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים פֹּה בְּעוֹלָם

דֶּרֶךְ צְלַחָה

הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה רַק בְּדֶרֶךְ מַעֲבָר, אֲבָל הַדֶּרֶךְ
מְסַכֶּנֶת מְאֹד, וּמָה שְּׂאֲנוּ צְרִיכִים, זֶהוּ — לְזָכוֹת שְׂדֵרְכָנוּ
תְּהִיָּה "דֶּרֶךְ צְלַחָה"; כִּי מְכַרְחִים לַעֲבֹר אֶת הַדֶּרֶךְ הַזֶּה
— אִם כֵּן רוֹצִים אִם לֹא, זֶה דֶּרֶךְ שְׂצָרִיכִים לַעֲבֹר;
יורדים מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וְעוֹבְרִים כְּבָרַת דֶּרֶךְ, עַד
שְׁחוֹזְרִים מִמַּטָּה לְמַעְלָה, אֲזִי מָה עוֹשִׂים עַל אִם הַדֶּרֶךְ?
מָה הַתְּפִקִּיד שֶׁל יְהוּדֵי עַל הַדֶּרֶךְ? בְּשִׁבִיל זֶה נָתַן לָנוּ
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא
מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ אֵיךְ לַעֲבֹר אֶת הַדֶּרֶךְ, וּמָה לַעֲשׂוֹת בָּהּ,
כְּדֵי שְׂדֵרְכָנוּ תְּהִיָּה "דֶּרֶךְ צְלַחָה". לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְקָרִים! הַקְּשִׁיבוּ הֵיטֵב אֶל מָה שְּׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם;
יַעַן שְׂאֲנַחְנוּ פֹה בְּדֶרֶךְ, עָלִינוּ לְזָכֹר אֶת דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל
שְׂאָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עח), שְׂאָסוּר לְהִתְיַאֵשׁ
בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן כָּלֵל, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל!
אִף שְׂעֵבֵר עַל הָאָדָם בְּחַיָּו מָה שְׂעֵבֵר — מִשְׁבָּרִים
וְגַלִּים, וְנִפְּל בְּדֶרֶךְ, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לוֹ לְהִתְיַאֵשׁ, אֲלֹא
לְזָכֹר שְׂתָמִיד יְכוּלִים לְקוּם וּלְהִמָּשִׁיךְ לְלַכֵּת בְּ"דֶרֶךְ
צְלַחָה"; וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מח),
שְׂאָדָם צָרִיךְ לְדַעַת, שְׂכָל הָעוֹלָם כָּלוּ גִשְׁר צַר מְאֹד,
וְהַכָּל וְהָעֶקֶר שְׂלֹא לְהִתְפַּחַד כָּלֵל; הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, אֲבָל
זֶה דֶּרֶךְ מְסַכֶּנֶת מְאֹד, כִּי יֵשׁ בָּהּ כָּל מִינֵי חַיּוֹת רָעוֹת, כָּל
מִינֵי קְלָפוֹת וּמִשְׁחִיתִים הָרוֹצִים לְהַכְשִׁיל אֶת בְּנֵי-אָדָם
שְׂיִפְּלוּ בְּדֶרֶךְ — כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וַיִּשְׁכַּחוּ שְׂהַחַיִּים

הם רק דֶּרֶךְ לַעֲבוֹר בָּהּ; יוֹרְדִים מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת עַד עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְהוֹלְכִים כְּבֵרֶת דֶּרֶךְ, כָּל אֶחָד כְּפִי שְׂקֵצוּבִים יָמָיו וְשִׁנוּתָיו, וְאַחֲר־כֵּן חוֹזְרִים מֵעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה אֶל עוֹלָם הָאֲצִילוֹת. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים עֹכְשׁוֹ בְּדֶרֶךְ, עָלִינוּ לְרֵאוֹת שֶׁהַדֶּרֶךְ תִּהְיֶה "דֶּרֶךְ צְלַחָה", וְלֹא לְהַכְשִׁיל בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, וְאִם שֶׁנִּפְלְנוּ כְּכֹר וְשִׁכַּחְנוּ מֵאֵין בָּאֵנוּ, וְלֹא אֲנַחְנוּ חוֹזְרִים, עִם כָּל זֹאת עָלִינוּ לְהַחֲזִיק מֵעַמָּד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר עַל אִם הַדֶּרֶךְ. רַבְנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטִי-מוֹהַב"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), שֶׁדֶּר"ךְ עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה פְּעֻמִּים בְּק"י. דֶּר"ךְ זֶה מְנִינ מְאֻתִּים עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע, בְּק"י זֶה מְאֻה וְשִׁתִּים-עֲשָׂרָה, פְּעֻמִּים בְּק"י עוֹלָה בְּדִיוֹק כְּמִנֵּן דֶּר"ךְ — מְאֻתִּים עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע. מַה זֶה בְּקִי? אָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּקִי אִיךְ לַעֲבוֹר אֶת הַדֶּרֶךְ הַזֶּה, אִיךְ לַעֲשׂוֹת מִהַדֶּרֶךְ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ "דֶּרֶךְ צְלַחָה", לְזֹאת צָרִיכִים פְּעֻמִּים בְּקִיאוֹת: בְּקִי בְּרִצּוֹא וּבְקִי בְּשׁוֹב; כְּשֶׁאָדָם מִתְּלַהֵב לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עָלָיו לְדַעַת אִיךְ לַעֲלוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר; כְּשֶׁיְהוּדִי מִשְׁתוֹקֵק לְחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עָלָיו לְדַעַת כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵב הַרְחֻמָּן, וּבֵינֵן שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ בְּטוֹב וּבֵינֵן שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ הַפֶּה הַטּוֹב, עִם כָּל זֹאת הוּא צָרִיךְ לַעֲלוֹת מֵעֵלָה מֵעֵלָה, אֲשֶׁר זֶה בְּקִי בְּרִצּוֹא; לְהַפֶּה — כְּשֶׁיְהוּדִי מוֹעֵד בְּדֶרֶךְ, וְנוֹפֵל וְנוֹכֵשׁל בְּכָל מִינֵי עוֹוֹנוֹת, חֶס וְשָׁלוֹם, בְּחִלּוֹל שַׁבָּת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּאֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבִילוֹת, אוֹ בְּכָל מִינֵי

נאוף וּעֲרִיּוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אֲזִי צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּקִי
 בְּשׁוּב; לְדַעַת — אַף שִׁירְדַתִּי וְנִפְלִיתִי וְנִכְשַׁלְתִּי, עֲדִין
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אִתִּי, עִמִּי וְאַצְלִי, וְעֲדִין אֲנִי
 יְכוּל לַחְזֹר בְּתִשׁוּבָה. וְאֵלּוּ שְׁתֵּי הַבְּקָאוֹת שֶׁצָּרִיכִים עַל
 אִם הַדֶּרֶךְ; מִצַּד אֶחָד אָדָם נֶפֶל בְּעִמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא,
 וְנִחְשָׁב בְּעֵינֵי עֲצֻמוֹ כְּאֵלּוּ הַכֹּל אֲבוּד, עָלְיוֹ לְדַעַת שְׁאִין
 שׁוּם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרַחֲמָן,
 וְעֲדִין הוּא צוֹפֶה וּמִבֵּיט וּמִשְׁתַּוְּקֵק שְׁאָדָם יִחְזֹר אֵלָיו
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאֶפְלוֹ שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ רַע בְּחַיִּים, צָרִיךְ
 לְזָכֹר, שֶׁהוּי"ה הוּא אֱלֹקִים; שֵׁם הוּי"ה זֶה שֵׁם
 הַרַחֲמִים, שֵׁם אֱלֹקִים זֶה שֵׁם הַדִּין, אֲזִי צָרִיכִים לְדַעַת
 תְּמִיד, אֲשֶׁר "הוּי"ה הוּא אֱלֹקִים"; אֶפְלוֹ שֶׁעוֹבְרֵת עָלַי
 מִדַּת הַדִּין, הֵינּוּ שְׁאִינִי רוֹאֶה רַק טַבַּע, שֶׁזֶה שֵׁם אֱלֹקִים
 (בְּגִימָטְרִיָּה הַטַּבַּע), אֲלָא עִם כָּל זֹאת צָרִיכִים לְהַכְנִיס
 בְּזֶה הַשְּׂגָחָה, לְדַעַת שְׁגָם שֵׁם נִמְצָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
 לְזֹאת הוּי"ה אֱלֹקִים כְּמִסְפַּר בְּק"י — מֵאָה וּשְׁתַּיִם-
 עֶשְׂרֵה, שֶׁזֶה שֵׁם קְדוּשׁ, יְיָחִוּד בְּרִכָּה ק'דִשָּׁה. וְכֹל זֶה
 נִכְלָל בְּגִדְרֵי שֶׁל בְּקִי בְּשׁוּב. שְׁאָדָם נֶפֶל בְּעִמְקָא דְתַהוּמָא
 רַבָּא, עִם כָּל זֹאת עָלְיוֹ לְזָכֹר, שְׁגָם שֵׁם נִמְצָא הַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וּבְמִצְבִּים הֵכִי קָשִׁים יְכוּלִים לְצִאת מֵהַפֶּח
 יְקוּשׁ שֶׁנִּפְל לְשֵׁם, וְלָשׁוּב וְלַחְזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה,
 וְאֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ. וְלַהֲפֹךְ, כְּשֶׁאָדָם כָּבֵר חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה,
 קָבַל עַל עֲצֻמוֹ עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַמִּצְוֹת, יֵשׁ לוֹ נְסִיוֹנוֹת

חֲדָשִׁים, נִדְמָה לוֹ שְׂכָבֵר חֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, וְהַשִּׁיג אֶת
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְבֹר נִכְנָס בְּקַדְשָׁהּ, וּכְבֹר הוּא יֵרָא
וְחָרַד, עִם כָּל זֹאת עָלָיו לְדַעַת, שְׁלֵגְבֵי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ
הוּא, עֲדִין לֹא הִתְחִיל כָּלֵל, וְצָרִיף לְחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה בְּכָל
יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגַע מִחֲדָשׁ, שְׁזֵה נִקְרָא בְּקִי
בְּרִצּוֹא, שְׁגַם שָׁם צְרִיכִים בְּקִיאוֹת עֲצוּמָה; כְּשֶׁאָדָם
חֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה וְרוּצָה לְקַיֵּם אֶת הַמְצִוּוֹת, אָבֵל נוֹפֵל
בְּדַעַתוֹ וּמִתְבַּלְבֵּל — כְּאֵלוֹ הַתִּשְׁבּוּבָה שְׁלִי עֲדִין לֹא
בְּשִׁלְמוֹת, אוֹ כְּאֵלוֹ הַגַּעַתִּי כְּבֹר לְשִׁלְמוֹת, צְרִיכִים לְזַכֵּר
גַּם שָׁם, שֶׁהַיְי"ה הוּא אֱלֹקִים. אֵין דְּבָר כְּזֶה לְעַמֵּד לְרִגַע,
יְהוּדֵי נִקְרָא הוֹלֵךְ, צָרִיף לְלַכֵּת עַל אִם הַדְּרֵךְ, וְלִרְאוֹת
שֶׁתִּהְיֶה לוֹ "דְּרֵךְ צְלִיחָה". וְאִם אָדָם הוֹלֵךְ בְּצוּרָה כְּזוֹ,
אֵף פַּעַם לֹא יִפֹּל. מִצַּד אֶחָד אָדָם צָרִיף לְהִשְׁתַּוְּקֵק תָּמִיד
אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא לְעֻזֹב אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, לֹא
לְהַסִּיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ כְּרִגַע, לְהוֹצִיא מִפִּיּוֹ אֶת
הַרְצוֹנוֹת וְהַפְּסוּפִים שֵׁישׁ לוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר מִכָּל
רְצוֹן טוֹב שֵׁישׁ לוֹ לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מִכָּל פְּסוּפִים
וְהִשְׁתַּוְּקוֹת שְׂמוּצִיא מִפִּיּוֹ, בּוֹרָא עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים.
וּכְמוֹ שְׂרַבְנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל"א):
כְּשִׁיְהוּדֵי מוֹצִיא מִפִּיּוֹ רְצוֹנוֹת וְכְסוּפִים שֵׁישׁ לוֹ
לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאוֹמֵר: "רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי
אוֹהֵב אוֹתְךָ! רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מִפְּחָד מִמְּךָ"; אֵין
לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֵילוֹ עוֹלָמוֹת בּוֹרָא בְּדַבּוּרִים אֵלוֹ,

דֶּרֶךְ צְלָחָה

אֵילוּ צְרוּפִים חֲדָשִׁים הוּא בּוֹרָא בְּאוֹתוֹ רְגַע בְּרַל"א
 שְׁעָרִים פְּנִים וְאַחֹר, עֵינֵי שָׁם. בְּשִׁבִיל זֶה אוֹמֵר מוֹהֲרֵנ"ת
 ו"ל (לקוטי־הַלְכוֹת, אוּמָנִין, הַלְכָּה ד'), שְׁאָדָם צָרִיךְ לְהִשְׁמֵר
 מְאֹד מְאֹד לֹא לְהוֹצִיא מִפִּי רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים נֶגְדַת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי זֶה גּוֹרֵם לוֹ אַחֲר־כֶּף
 הַמּוֹן צְרוּת. אֲפִלוּ אִם יֵשׁ לְאָדָם, חֵס וְשָׁלוֹם, רְצוֹנוֹת
 לְעֵבֵר עֲבָרָה, בַּר מִיָּנֵן, עִם כָּל זֹאת יִשְׁמֵר מְאֹד לֹא
 לְהוֹצִיא מִפִּי, כִּי פִי יִכְרִיחַ אוֹתוֹ אַחֲר־כֶּף לְעֲשׂוֹת אֶת
 הָרַע. לְזֹאת צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהוֹצִיא
 מִהֶפֶה שׁוֹם דְּבַר רַע, אֲפִלוּ מֵה שָׂרָק חוֹשֵׁב, כִּי הַדְּבוּר
 שְׁמוֹצִיא מִפִּי, יִכְרִיחַ אוֹתוֹ אַחֲר־כֶּף לְעֲשׂוֹתוֹ, רַחֲמָנָא
 לְצַלֵּן. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! מֵאַחַר שְׁאַנְחָנוּ
 נִמְצָאִים בְּאִמְצַע הַדְּרֶךְ, עָלִינוּ לְרֹאוֹת שְׁדַרְכָּנוּ תִּהְיֶה
 "דֶּרֶךְ צְלָחָה", עָלִינוּ לְהִשְׁתַּוְּקֵק תָּמִיד אֶל הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, לְהוֹצִיא מִפִּינוּ רְצוֹנוֹת, שְׁאַנוּ רוֹצִים לְחַזֵּר
 בְּתִשׁוּבָה, וְלָבוֹא בְּכָל יוֹם וְיוֹם אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 וְלִסְפֹּר לְפָנָיו מֵה שְׁעוֹבֵר עָלִינוּ, וְלְהַתְּוֹדוֹת בְּוִדּוּי
 דְּבָרִים, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהַתְּעַלּוֹת בְּתַכְלִית
 הַעֲלִיָּה. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, אִם אַתֶּם רוֹצִים
 שְׁדַרְכְּכֶם, אֲשֶׁר אַתֶּם נִמְצָאִים בְּאִמְצַעָה בְּזֶה הָעוֹלָם,
 תִּהְיֶה "דֶּרֶךְ צְלָחָה", עָלִיכֶם לְהִתְחַזֵּק וְלֹא לִפְלֹ
 בְּדַעְתְּכֶם בְּשׁוֹם פְּנִים וְאַפֵּן. אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ עָלֵיכֶם
 בְּקִבְלָה חֲזָקָה, שְׁאַת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא נִעֲזֹב, אֲנַחְנוּ

נְרוּץ אֲלֵיו, אֲנַחְנוּ נִדְבֵק עֲצֵמֵנוּ בּוֹ יִתְבַרֵךְ בְּכָל כַּחוֹתֵינוּ, בְּכָל חוּשֵׁינוּ, בְּכָל מַהוּתֵנוּ. וְאִף שְׁבִין כָּךְ וּבֵין כָּךְ עוֹבְרוֹת עָלֵינוּ יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, כְּמוֹ שְׂדוּעַ לְכָל מִי שְׁזוּכָה לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, שֶׁהִנֵּה הוּא מִשְׁתַּוְּקֵק אֶל הַבּוֹרָא יִתְבַרֵךְ שְׁמוֹ, הִנֵּה הוּא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, הִנֵּה הוּא מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְהִנֵּה שׁוֹכַח מֵהַכֵּל, מִסִּיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ, וְנִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ סוּף הָעוֹלָם, וּכְאִלוֹ אֵין צָרִיכִים אוֹתוֹ, אֲשֶׁר בְּאַמֶּת הַכֵּל שְׁטוּת וְהֶבֶל, כִּי בִלְעָדָיו יִתְבַרֵךְ אֵין לְאָדָם שׁוּם קִיּוּם, וּמַה שִׁיךְ, אִם-כֵּן, יְרִידָה וּנְפִילָה?! וְזֶה מַה שֶּׁאוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (פְּתִילִים קֶלֶט, ז):

”פְּלִיאָה דַּעַת מִמֶּנִּי נִשְׁגָּבָה לֹא אוֹכֵל לָהּ” — אֲנִי מִתְפַּלֵּא וְאֵינְנִי מִבִּין, אֵינְנִי מִשִּׁיג מַה שִׁיךְ שְׁאָדָם יְכוּל לַעֲזוֹב אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, ”אִם אֶסֶק שָׁמַיִם שָׁם אֶתָּה, וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּבֶךְ” — אִם אָדָם עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְחוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אָסוּר לוֹ לַעֲמֹד שָׁם, וְלוֹמֵר:

”כְּבָר חֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה, אֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה כְּבָר שָׁנָה, אֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה חֲמֵשׁ שָׁנִים, עֶשֶׂר שָׁנִים” וְכוּ', אֵין דְּבָר כְּזֶה, אֲלֹא בְּכָל יוֹם, בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגַע צָרִיכִים לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, אֲשֶׁר זֶה פְּרוּשׁוֹ שֶׁל: ”אִם אֶסֶק שָׁמַיִם — שָׁם אֶתָּה” — אֲפִלוּ שְׁעָלִיתִי לְשָׁמַיִם, נִתְגַּלָּה לִי הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שֶׁאֲנִי מְרַגֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁנִּמְצָא אֶתִּי, אֵין זֶה מִסְפִּיק, אֲלֹא צָרִיךְ

תמיד לחזור להקדוש-ברוך-הוא, לעלות מעלה מעלה. ולהפוך — "ואציעה שאול הנג" — אפלו אדם נפל ונכשל במה שנכשל, אפלו בעוונות הכי חמורים, רחמנא לצלן, עם כל זאת צריך לדעת, שגם שם נמצא הקדוש-ברוך-הוא, ואין שום יאוש בעולם כלל. ואם אדם הולך בצורה כזו, אז אף פעם לא ישבר משום דבר, אלא יהיה חזק תמיד בתפלה. וחכמינו הקדושים אומרים (איכה ובה, פרשה ג', סימן לה): נמשלה התפלה במקוה, ונמשלה התשובה כים, מה מקוה זו — פעמים פתוחה פעמים נעולה, כף שערי תפלה — פעמים נעולים פעמים פתוחים, אבל הים הזה לעולם פתוח, כף שערי תשובה לעולם פתוחים; הינו כשאדם נטמא על-ידי חטאיו המרבים, יש עצה על זה — טבילת מקוה, בזה שאדם זוכה וטובל במקוה, מעביר ממנו את כל הקלפות והסטרא אחרא. לזאת אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נו), שטבילת מקוה זה שער נו"ן. כשאדם נכנס לתוך המקוה, וטובל ונכנס תחת המים, בו ברגע כשהוא תחת המים, ואיננו יכול לנשם, והוא חושב אז רק מהקדוש-ברוך-הוא: מהיכן אני מקבל עכשו חיות? רק מהקדוש-ברוך-הוא! בו ברגע נמשך עליו שער הנו"ן, אשר זה השער הכי עליון שאדם יכול לזכות בזה העולם. וכן אומר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות המסקת דין, סימן נד): על-ידי טבילת מקוה, נמתק הדין;

דְּרֵךְ צְלָחָה

עג

כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא תַּחַת הַמַּיִם, עַד שְׂאִינָנוּ יָכוֹל לְנַשֵּׁם,
וְאִינוּ מְסִיחַ דַּעַת מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רַק חוֹשֵׁב אֲז
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, נִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים. כִּי מֵהֶם
הַדֵּינִים? שְׂאָדָם שׁוֹכַח מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֲבָל
כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא תַּחַת הַמַּיִם, וְרוֹאֵה שְׁבִלְעֵדֵי הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא אֵין שׁוֹם חַיּוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּקִים כָּל
הַדֵּינִים. לָכֵן טְבִילַת מְקוּהָ מְאֹד מְאֹד חֲשׂוּבָה בַּחֲזָרָה
בְּתִשׁוּבָה. וְזֶה הָעֲנָן שֶׁל טְהוּרַת הַמַּשְׁפָּחָה, שְׂמֵאֹד מְאֹד
חֲשׂוּבָה טְבִילַת מְקוּהָ, וְחֹב קְדוּשׁ לְהִזְהַר בָּזֶה, שְׁעַל-
יְדֵי-זֶה נּוֹלְדוֹת נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת וְטְהוּרוֹת. אֲבָל אוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים: מְקוּהָ לְפַעֲמִים פְּתוּחָה וְלְפַעֲמִים
סְגוּרָה, לֹא בְּכָל פַּעַם אָדָם יָכוֹל לָבוֹא לְהִתְפַּלֵּל
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. הַרְבֵּה פַּעֲמִים יֵשׁ לְאָדָם חֲלִישׁוֹת
הַדַּעַת, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֵין צְרִיכִים אוֹתוֹ, כְּאִלוֹ הַשָּׁמַיִם
סְגוּרִים בְּפָנָיו, אֲבָל תִּשׁוּבָה נְדָמִית כֵּיּם, אֲשֶׁר הוּא תָּמִיד
פְּתוּחַ, אֵימְתִי שְׂאָדָם רוֹצֵה לְקַפֵּץ לְתוֹךְ הַיָּם — יָכוֹל.
כִּף תִּשׁוּבָה תָּמִיד פְּתוּחָה, אֵימְתִי שְׂאָדָם רוֹצֵה לְחַזֵּר
בְּתִשׁוּבָה — יָכוֹל. זֶה רַק תְּלוּי בּוֹ — כְּפִי רְצוֹנוֹ
וְכִסּוּפִיו לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְקָרִים! אִם אַתֶּם רוֹצִים שְׁהַדְרֵךְ הַזֶּה שְׂאִתֶּם הוֹלְכִים
עֲלֶיהָ, תִּהְיֶה "דְּרֵךְ צְלָחָה", וְאוֹ לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְעַקֵּר הַחֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה הוּא —
לְחַזֵּר אֶל שְׂרֵשׁוֹ, הֵינּוּ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלְהַדְבִּיק מִחֲשַׁבְתּוֹ

שְׁהִיא נִשְׁמָתוֹ בּוֹ יִתְבַרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֱמֶת, בְּדַבְּקוֹת בְּלִתֵּי
 נִפְרֶדֶת מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ כָּלֵל. וְעַלֵּיכֶם לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מֵאַתָּנוּ יֵשׁ לוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כִּי
 נִשְׁמָה בָּאָה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וּבְכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה
 וּבְכָל רְגַע הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַיֶּה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת,
 וְזֶה כָּלֵל הִרְהוּרֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁנִּכְנָסִים לְבִנְי-אָדָם בְּכָל יוֹם
 וּבְכָל שְׁעָה וּבְכָל רְגַע, אֲבָל אָדָם אֵינוֹ מְסַגֵּל לְהַבִּין,
 שְׁכָל אֱלוֹ הַחֲרָטוֹת שֶׁמִתְחַרֵט עַל מַעֲשָׂיו הָרָעִים, זֶה
 בְּעֲצָמוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, זֶה בְּעֲצָמוֹ הַקּוֹל שֶׁל הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא שֶׁקוֹרָא אוֹתוֹ. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֵלֶק א', סִימָן רו), שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא קוֹרָא אֶת כָּל הָאָדָם,
 שֶׁיֵּשׁוּב אֵלָיו, אֲבָל לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לְשִׁמְעַת אֶת הַקּוֹל
 שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵיךְ שֶׁקוֹרָא אוֹתוֹ. וּבְאַמֶּת מֵהֶם
 הַקּוֹלוֹת שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא קוֹרָא לָנוּ? עַל-יְדֵי כָּל
 פָּרֵט וּפָרֵט שֶׁקוֹרָה לָנוּ בְּחַיֵּינוּ הַפְּרָטִיִּים, עַל-יְדֵי כָּל
 מְקָרָה שֶׁרַק קוֹרָה לָנוּ, עַל-יְדֵי-זֶה קוֹרָא לָנוּ. וְכֵן אָמַר
 רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נד), שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא מְצַמְצֵם עֲצָמוֹ מֵאִין סוֹף עַד אִין תְּכָלִית, לְרַמֵּז
 לְאָדָם רְמָזִים — בֹּא תַחֲזוּר אֵלָי; כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 אוֹהֵב אֶת כָּל יְהוּדֵי וַיהוּדֵי, וְהוּא צוֹעֵק וּמְכַרִּיז: "שׁוּבוּ
 אֵלָי וְאֲשׁוּבָה אֵלֵיכֶם"; בֹּאוּ תְּשׁוּבוּ בַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה
 אֵלָי, וְאֲשׁוּבָה אֵלֵיכֶם; אֵף לֹא כָּל אָדָם זוֹכֶה לְשִׁמְעַת אֶת
 הַקּוֹל הַזֶּה, לָמָּה? כִּי עַל-יְדֵי שֶׁאָדָם חוֹטֵא, הוּא מְסַבֵּב

דַּרְךְ צִלְחָה

עה

עם קלפות ומשחיתים, שְׁזָה כַח הַדְמִיוֹן, כַּח הַמְדַמָּה, שְׂאָדָם נִכְנָס בְּדְמִיוֹנוֹת, כָּל אֶחָד כְּפִי חֲטָאֵיו וּפְשָׁעָיו הַמְרַבִּים, כֵּן בּוֹרָא קְלָפוֹת, רַחֲמָנָא לְצֻלָן. מַה הֵן קְלָפוֹת? מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת! הַנְּשָׂמָה מְלַבֶּשֶׁת בְּעֶשְׂרָה לְבוּשִׁים, בְּעֶשֶׂר מַחְשְׁבוֹת, שְׁבִלְשׁוֹן קִבְלָה נִקְרְאוֹת עֶשֶׂר סְפִירוֹת: כֶּתֶר, חֲכָמָה, בִּינָה, חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, נְצִיחַ, הוֹד, יְסוּד, מַלְכוּת. וְאָדָם צָרִיךְ לְהוֹרִיד מִנְשַׁמְתּוֹ לְבוּשׁ אַחֵר לְבוּשׁ, עַד שְׁיִגִיעַ אֶל הַכֶּתֶר שֶׁהוּא רְצוֹן שְׁבָרְצוֹנוֹת, רַעוּא דְרַעוּיִן, שְׂזוֹ הַמְדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה בְּיוֹתֵר. וְלִפְנֵי שְׂאָדָם זוֹכָה לְהִגִּיעַ לָזֶה, הוּא מְלֵא דְמִיוֹנוֹת, וְחוֹשֵׁב כָּל מִינֵי מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת, כָּל מִינֵי הַרְהוּרִים רָעִים, שְׁזָה בְּעֶצְמוֹ הַקְּלָפוֹת שְׁבָרָא עַל-יַדֵּי עוֹנוֹתָיו הַמְרַבִּים, וּבִפְרָטִיּוֹת מִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּהַרְהוּרֵי נְאוּף, עַד שְׁבָא לְיַדֵּי חֲטָא הַמְגִנָּה שֶׁל הוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה הַמַּח-מַחְשָׁבָה שְׁלוֹ, שֶׁהוּא הַלְבוּשׁ שְׁעַל נִשְׁמָתוֹ, מְבַלְבֵּל לְגַמְרֵי, וְאֵין לוֹ כְּבָר שׁוֹם יִשׁוּב הַדַּעַת כָּלֵל, וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן מ"ט), שֶׁהַמַּחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת הֵן הַיִּצָּר טוֹב, הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת הֵן הַיִּצָּר הָרַע. הַנְּשָׂמָה מְלַבֶּשֶׁת עִם שְׁנֵי יִצָּרִים, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיִּצָּר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם" — בְּשְׁנֵי יוֹדֵי"ן; אֶחָד יִצָּר טוֹב וְאֶחָד יִצָּר הָרַע. לְנִשְׂמָה יֵשׁ שְׁנֵי יִצָּרִים, מֵצֵד אֶחָד רַק חוֹשֶׁבֶת טוֹב — יְהִיָּה טוֹב וּכְבָר טוֹב, וּמֵצֵד שְׁנֵי חוֹשֶׁבֶת רַק רַע — יְהִיָּה רַע וּכְבָר רַע.

שְׁוֵה הַהִפְרָשׁ בֵּין הַיֵּצֵר טוֹב לְרַע, הַיֵּצֵר טוֹב מֵיֵצֵר אֶת הַטוֹב, וְאוֹמֵר לְאָדָם: תִּדַע לָךְ, שֶׁהַכֹּל טוֹב, וַיְהִיָּה לָךְ טוֹב, וְאֵל תִּדְאָג. וְהַיֵּצֵר הָרַע מֵיֵצֵר לָךְ אֶת הָרַע: הַכֹּל רַע וַיְהִיָּה לָךְ רַע, וַיֵּשׁ לָךְ מֵה לְדֹאָג. וְזוֹ הַמְלַחֲמָה שֵׁישׁ לְאָדָם עַל הַדַּרְךְ שְׁעוֹבֵר בָּהּ. וְעֲלִינוּ לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שְׂיִזְדַּכְכוּ כָּל לְבוּשֵׁי הַנְּשָׂמָה, עַד שְׂנִזְכָּה לְהַרְגִישׁ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא אֶתְנוּ, עִמָּנוּ וְאֶצְלָנוּ. אֲבָל, מִמְּשִׁיךְ רַבְּנוּ ז"ל וְאוֹמֵר, שֵׁישׁ כַּח הַמְדַמָּה, שְׁוֵה מוֹנֵעַ אֶת הָאָדָם מִלְּחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, זֶה מְנַתֵּק אֶת הָאָדָם מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמֵה גוֹרֵם הַכַּח הַמְדַמָּה? לְשׁוֹן הָרַע. שְׂאָדָם מְדַבֵּר רַע עַל חֲבֵרוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה מֵיֵצֵר אֶת הָרַע בּוֹ. אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים עַל אִם הַדַּרְךְ, מִמְּשִׁיכִים לְצַעַד פְּסִיעָה אַחַר פְּסִיעָה, צַעַד אַחַר צַעַד, שְׁעַל אַחַר שְׁעַל, יוֹם אַחַר יוֹם, שְׁעָה אַחַר שְׁעָה, רִגַע אַחַר רִגַע, אִם כֵּן רוֹצִים אִם לֹא, הַדַּרְךְ הִיא דַּרְךְ. וְהוֹלְכִים בָּהּ — הֵנָּה יוֹם וְהֵנָּה לַיְלָה, הֵנָּה שְׁבוּעַ וְהֵנָּה חֹדֶשׁ, הֵנָּה שָׁנָה וְהֵנָּה עוֹד שָׁנָה, וְהֵנָּה אֲנַחְנוּ צוֹעְדִים לְקִרְאֵת הַדַּרְךְ חֲזָרָה אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. נִשְׁמַתְנוּ יִרְדָּה מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְחֲזוּרָת אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְאִמְצַע הוֹלְכַת עַל דַּרְךְ, אֲבָל בְּדַרְךְ הַזֶּה עֲלִינוּ לְהַתְחַזֵּק וּלְחַזֵּק אֲחֵרִים, וּלְהַשְׁתַּדֵּל לְרֵאוֹת, שְׂדַרְכָּנוּ תְּהִיָּה "דַּרְךְ צְלַחָה". אֵךְ, לְצַעֲרָנוּ הַרֵב, הַיֵּצֵר הָרַע מִתְגַּבֵּר עֲלִינוּ, וְרַק מֵיֵצֵר אֶת הָרַע. וְזֶה הַטְּבַע הָרַע

שְׁנַמְצָא בָּנוּ — שְׁמַכְרָחִים לְדַבֵּר רַע עַל הַשְּׂנִי; כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתְּנוּ נוֹלֵד עִם טֹבַע רַע, שְׁמַכְרָח לְדַבֵּר רַע עַל הַזּוּלָת. מִי בִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ?! אֲלֵא עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו הָרָעִים, הוּא מְדַבֵּר רַע עַל אֲחֵרִים, וְזֶה מֵה שְׁעוֹקֵר אוֹתוֹ. בְּשִׁבִיל זֶה אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה טו, סִימָן ה'): אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְהַחֲטִיא אֶת בִּשְׂרֶךָ, כִּיֹּון שְׂאוֹמְרִים לְשׁוֹן-הָרַע, אַל תִּתֵּן לְאֶחָד מֵאִיבָרֶיךָ לְהַחֲטִיא אֶת כָּל אִיבָרֶיךָ. כְּשֶׁאָדָם מִפְּקִיר אֶת פִּיו, שָׁזָה אֶחָד מֵאִיבָרָיו, וּמְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע, עַל-יְדֵי-זֶה מַחֲטִיא אֶת כָּל אִיבָרָיו. לָמָּה צְרִיכִים לְדַבֵּר רַע עַל הַשְּׂנִי?! לָמָּה שְׂיִהְיֶה לָּנוּ עֶסֶק עִם אֲחֵר?! אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שְׁעַל-פִּי-רַב אֵלוּ הַמְּסַפְּרִים לְשׁוֹן-הָרַע, אֵין לָהֶם אֲמוּנָה כָּלָל, וְאֵינָם מְרַגִּישִׁים שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא כָּאֵן עִמָּהֶם; כִּי אִם הִיְתָה לָהֶם אֲמוּנָה, אֲזִי לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים כָּלָל רַע. לָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרִכִין טו): כָּל הַמְּסַפֵּר לְשׁוֹן-הָרַע, גָּרוּעַ יוֹתֵר מֵעֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיּוֹת וְשִׁפְיֻכוֹת דָּמִים. כִּי אִם רַק עַל-יְדֵי דְבוּר רַע אֶחָד שְׁמְדַבְּרִים עַל הַזּוּלָת, כְּכֹר עוֹבְרִים עַל הַשָּׁלֵשׁ עֲבֻרוֹת הַכִּי חֲמוּרוֹת: עֲבוּדָה זָרָה — חֲסָרוֹן אֲמוּנָה; כִּי אִם אָדָם הִיָּה מֵאֲמִין, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹּה אִתְּנוּ, עִמָּנוּ וְאַצְּלָנוּ, אַף פְּעַם לֹא הִיָּה מְדַבֵּר עַל אֲחֵרִים, כִּי הֲלֹא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹּה, וְאֵיךְ יֵשׁ רְשׁוֹת לְדַבֵּר עַל אֲחֵרִים?! אֲזִי בְּזֶה שְׂאָדָם מְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע, כְּכֹר מְנַתֵּק עֲצָמוֹ מֵהַבּוֹרָא

יתְבַרְךְ שְׁמוֹ, וּמִרְאָה שְׁאִינוּ מֵאֲמִין בּוֹ יתְבַרְךְ, אַחֲרֵת לֹא
 הִיָּה מְדַבֵּר עַל זִוְלָתוֹ, כִּי הִיָּה מְפַחַד מִמֶּנּוּ יתְבַרְךְ, כִּי
 הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ מֵה שְׁמֵדַבֵּר עַל אַחֲרִים. וְכֵן
 עַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת עוֹבֵר עַל-יַדֵּי דַבּוּר לְשׁוֹן-הָרַע; כִּי בְּדִרְךְ
 כָּלֵל מִי שְׁמֵדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע עַל אַחֲרִים, הוּא מְנַבֵּל אֶת
 פִּיו, וּמְדַבֵּר דְּבָרֵי נִבְלָה. וְרַבְּנוּ ז"ל אֹמֵר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת
 נְבוּל פֶּה, סִימָן א'): מִי שְׁמֵדַבֵּר נְבוּל פֶּה, בְּיָדוּעַ שְׁלִבּוֹ חוֹשֵׁב
 מַחְשְׁבוֹת אָוֶן; כִּי אָדָם אֵף פֶּעַם לֹא יִנְבֵּל פִּיו לְדַבֵּר
 דְּבָרֵי נְאוּף, אֲלֵא כְּשֶׁהֵלֵב שְׁלוֹ מְלֵא זְהָמָה וְזָבֵל שֶׁל
 עֲרִיּוֹת; לְמַדִּים מִכָּאן, שְׁמִי שְׁמֵדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע, עוֹבֵר
 גַּם עַל עֲרִיּוֹת, וּמַגְלֶה אֶת מַעֲשָׂיו הָרָעִים, אֲשֶׁר עוֹשֶׂה
 בְּהַצָּנֵעַ לְכַת, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן. וְכֵן עוֹבֵר עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים
 עַל-יַדֵּי לְשׁוֹן הָרַע; כִּי עַל-יַדֵּי שְׁמֵדַבְּרִים רַע עַל אַחַר,
 רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, יְכוּלִים לְגַרֵם לְהַרְיָגְתוֹ, וּלְאַבֵּד דָּמָיו.
 כִּי אֹמְרִים לוֹ: הֵהוּא עָשָׂה לָךְ כָּךְ וְכָךְ. וְגוֹרְמִים שְׁנֵאָה
 וּמַחְלֻקֵת, הַמַּעֲבָרֵת אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם, כִּי מַתִּירִים אֶת
 דָּמָיו, וְאוֹמְרִים: מִצָּוָה לְהַרְגוֹ וּלְהַעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם,
 רַחֲמָנָא לְצֻלָּן. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אֲנַחְנוּ
 נִמְצָאִים עַל אִם הַדִּרְךְ, רְאוּ שְׁדִרְכְּכֶם תְּהִיָּה "דִּרְךְ
 צְלַחָה", וְאֵיךְ? עַל-יַדֵּי שְׁמַעְכֶּשׁוּ תִרְאוּ לֹא לְדַבֵּר
 לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת עַל אַחֲרִים. כִּי מֵה יֵשׁ לָכֶם
 עִם אַחֲרִים?! וְזָכְרוּ הַיֵּטֵב, שְׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה עַח, סִימָן כג): כָּל מִי שְׁמַקְבֵּל לְשׁוֹן הָרַע,

דַּרְךְ צְלָחָה

עט

אָף-על-פּי שְׁהוּלָהּ וּמְפִיסוֹ, עֲדִין בּוֹעֵר מִבְּפָנִים; הֵינוּ
אָדָם קָבֵל לְשׁוֹן-הָרַע עַל הַזּוּלָת, וְאַחַר-כֵּן נִתְגַּלָּה לּוֹ
שְׁהַכֵּל הָיָה שְׁקָר וְכֹזֵב, אָזִי בָּא וּמִבְּקֵשׁ סְלִיחָה וּמְחִילָה,
וְאוֹמֵר: "לֹא הִתְכַּוְּנְתִי, לֹא חָשַׁבְתִּי" וְכוּ', וְהָהוּא מוֹחֵל
לוֹ, יְהוּדִים רַחֲמָנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים — מוֹחֵלִים זֶה לְזֶה,
עִם כָּל זֹאת, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שְׂאִין זֶה כֶּף,
אֶלָּא אָף שְׁהוּלָהּ וּמְפִיסוֹ וּמִתְפִּיס, עֲדִין הוּא בּוֹעֵר
מִבְּפָנִים, הָרַע נִשְׁאַר אֶצֶל הָאָדָם, וְאֵינוּ יָכוֹל לְהוֹצִיאֻ;
כָּל-כֶּף חָמוּר לְשׁוֹן-הָרַע שְׂאָחַד מְדַבֵּר עַל זּוּלָתוֹ. לְזֹאת,
בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! לָמָּה עָלִינוּ לְדַבֵּר עַל הַזּוּלָת!?
הָאֵם גְּמָרְנוּ עִם עֲצָמָנוּ!? הָאֵם אָנוּ מְתַקְּנִים!? אוֹי
לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, כְּשִׁיגִיעַ יוֹם הַדִּין
הַגָּדוֹל וְהַנוֹרָא, וְנִצְטָרֵךְ לְפָרֵט לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל
אֲשֶׁר עָשִׂינוּ, אֵיךְ יֵשׁ לָנוּ זְמַן לְדַבֵּר מְאַחֲרִים!? וְכִי
סִימָנוּ עִם עֲצָמָנוּ!? לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אָנוּ
נִמְצָאִים עַל אֵם הַדֶּרֶךְ, רְאוּ שְׂדֵרְכְכֶם תִּהְיֶה "דֶּרֶךְ
צְלָחָה", וְאֵיךְ? עַל-יְדֵי שְׂתַקְבְּלוּ עַל עֲצָמְכֶם מֵהַיּוֹם
וְהִלָּאָה לְשֹׁפֵט אֶת עֲצָמְכֶם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְתַעֲשׂוּ חֲשָׁבוֹן
הַנֶּפֶשׁ לְבָרַח לְאִיזָה מְקוֹם פָּנוּי, שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם,
לְאִיזָה חֶדֶר שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, לְשָׂדָה אוֹ לִיעָר, אוֹ
לְקַבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וְתִתְחִילוּ לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, שְׂיִמְחַל לָכֶם עַל כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עַד עַתָּה, וְתַעֲשׂוּ
חֲשָׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ אֵיךְ אַתֶּם עוֹבְרִים אֶת זֶה הָעוֹלָם. רַבְּנוּ

דִּרְךְ צְלַחָה

ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן טו): אדם צריך לשפוט עצמו בכל יום ויום. וכך אומרים חכמינו הקדושים (דברים רבה, פרשה ה', סימן ה'): אם יש דין למטה — אין דין למעלה; אם אדם שופט עצמו בזה העולם, אין לו דין למעלה. תתארו לעצמכם, בני ובנותי היקרים! אם הייתם שואלים עצמכם בכל יום ויום: האם כדאי לנו לדבר על הזולת, ולגרום את העברות הכי חמורות: עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים?! מה יצא לנו מזה?! רואים בני-אדם מדברים אחד על השני על לא דבר, ועל-פירב אינם מכירים את האדם שמדברים עליו כל דבר אסור. פלוני אמר, אלמוני דבר וכו', וכי אתה מכיר אדם זה שאתה מדבר עליו?! ואם אתה מכירו, אתה יודע מיהו?! מכל שכן וכל שכן, כשאדם נכשל בלשון-הרע ורכילות על צדיקי הדור הדבוקים בהקדוש-ברוך-הוא — אוי לו ואוי לנפשו, ובל יכפר לו! ולכן שימו לב, בני ובנותי היקרים! אנו נמצאים על אם הדרך, ראו שדרךנו תהיה "דרך צלחה", שנצליח בה. כמה זמן יש לנו בזה העולם?! מה אתם חושבים, שנחיה לנצח? לאו! דוד המלך אומר (תהלים צ. י): "ימי שנותינו בהם שבעים שנה", וכמה עברו מהשבעים שנה? כמה נשאר לנו? הרי עוד מעט אנו שבים אל הקדוש-ברוך-הוא, אז באו נעשה ככר עכשו בעולם הזה — עולם הבא. אומר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן,

סימן צו), שְׁאָדָם צָרִיף לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם
 לְחַיּוֹת כְּדַגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא. הַגְּאָלָה תְּלוּיָה רַק בְּיַדֵּינוּ
 — אִם אָנוּ נַחְזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאִם נִקְבַּל עַל עֲצֻמְנוּ
 לֹא לְדַבֵּר רַע עַל שׁוֹם בְּרִיָּה, רַק לְמַצֵּא אֶת הַטּוֹב בְּכָל
 יְהוּדֵי, אֲזַי אָנוּ נִגְאָלִים מִכָּל הַצָּרוֹת. וְלִהְפּוֹף — לָמָּה
 אָנוּ סוֹבְלִים סִבָּל גְּדוֹל כְּזֶה? גְּלוּת מְרָה כְּזוֹ? אַף אֶחָד
 אֵינּוּ שָׂם לֵב, מֵאִין בָּא הַסִּבָּל הַגְּדוֹל שְׁלוֹ! אַף אוֹמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה א', סִימָן לה): הִיָּה מִשָּׁה
 מִהֲרַהֵר בְּלָבוֹ וְאוֹמֵר: מָה חֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁתַּעַבְדוּ
 מִכָּל הָאֲמוֹת? כִּיֹּן שֶׁשָּׁמַע דְּבַרֵיהֶם שֶׁל דָּתָן וְאַבִּירָם,
 אָמַר: לְשׁוֹן-הָרַע יֵשׁ בֵּינֵיהֶם, אֵיךְ יִהְיוּ רְאוּיִים
 לְגֵאָלָה?! מִשָּׁה רַבָּנוּ טָעַן לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: לָמָּה
 עִם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים סִבָּל גְּדוֹל?! לָמָּה אֲנַחְנוּ צָרִיכִים
 לְהִיּוֹת מְפֻזָּרִים וּמְפֹרְדִים בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְלִסְבֹּל אֶת
 הַסִּבָּל הַזֶּה?! עַד שֶׁבָּא לִידֵי הַחֲלָטָה, וְרָאָה שֵׁישׁ
 דִּלְטוֹרִין בֵּינֵיהֶם, יֵשׁ לְשׁוֹן-הָרַע מֵאֶחָד עַל הַשָּׁנִי! וְלִכְּן,
 בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! הָאֵם אֵינְכֶם שָׂמִים לֵב, שֵׁישׁ
 בְּנֵי-אָדָם, שֶׁכָּל הַחַיּוֹת שֶׁלָּהֶם הִיא רַק לְדַבֵּר רַע עַל
 הַזּוּלָת?! וְשָׁעִים אַרְוָרִים, נוֹאֲפִים כְּכִלְבִּים, וְאֵינָם
 מִתְּבַיְשִׁים לְדַבֵּר עַל הַזּוּלָת, וְהֵם מְסִיתִים וּמְדִיחִים,
 וְכָלֵל אֵינָם יְהוּדִים, אֲלָא מַעֲרַב-רַב; כִּי מִי שֶׁמְדַבֵּר עַל
 נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל רַק רַע תְּמִיד, סִימָן שֶׁאֵינָנוּ יְהוּדֵי, הוּא
 בָּא מַעֲרַב-רַב, אֲשֶׁר מֵהֶם עִם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים, מֵאֲזַ

שִׁיצְאוּ מִמִּצְרַיִם, שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת יב, לח): "וְגַם עַרְב־רַב
עָלָה אִתָּם"; וְהִתְעַרְבוּ בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמֵהֶם אָנוּ
סוּבְלִים מֵה שְׁאָנוּ סוּבְלִים אֶת הַסֶּבֶל הַנּוֹרָא הַזֶּה. לְזֹאת,
בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם אַתֶּם רוֹאִים שְׁאֶחָד מְדַבֵּר רַע
עַל הַזּוּלָת, תִּבְרְחוּ מִמֶּנּוּ, תִּדְעוּ שְׁאֵינָנוּ יְהוּדִי. וְכִיצַד
יְכוּל לְהִיּוֹת?! הֲלֹא הוּא נִרְאֶה כְּחָכָם, נְדָמָה כְּרַב
וְצַדִּיק, אֲךָ לֹא וְלֹא! אֵינן זֶה יְכוּל לְהִיּוֹת שְׁצַדִּיק הוּא,
כִּי אִם אֶחָד מְדַבֵּר רַע עַל הַשְּׂנִי, תִּדְעוּ לָכֶם, שְׁזֶה מְצַד
הַקְּלָפָה וְהַטְּמָאָה, שְׁמַעְלִים וּמְסַתִּיר אֶת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ
הוּא. הַגִּיעַ הַזְּמַן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שְׁתַּחֲחִילוּ לְעֶזֶר
אֶחָד לְשָׂנִי, וּבְזֶה תִּנְכַּחוּ שְׁחֻזְרְתֶּם בְּתַשׁוּבָה. מְתִי יִתְגַּלֶּה
לָכֶם שְׁנִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבַתְכֶם בְּשָׂמִים, וּבְאַמֶּת חֻזְרְתֶּם
בְּתַשׁוּבָה? אִם תִּעֲזְרוּ לִיהוּדִים אַחֲרִים, אִם זֹו תִּתְהַיֶּה כָּל
חַיּוֹתְכֶם — לְעֶזֶר לְעַנִּי, לְסִיעַ לִיהוּדֵי אֲמֶלֶל, זֶה סִימָן
שְׁשִׁבְתֶּם בְּתַשׁוּבָה, אֲבָל כָּל זְמַן שֵׁישׁ לָכֶם בְּמַחְשָׁבָה,
בְּדַבּוּר וּבְמַעֲשֵׂה רַע נֶגְדַּ הַזּוּלָת, סִימָן שְׁעוֹד לֹא
הִתְחַלְתֶּם לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, וְאַתֶּם חַיִּים בְּדַמְיוֹן גָּדוֹל. וְאִם
תֹּאמְרוּ: "אֲבָל יֵשׁ לִי זֶקֶן אָרוֹךְ, פְּאוֹת אֲרַכּוֹת, כֶּפֶה לְבָנָה,
וְאֲנִי קוֹפֵץ וְצוּהֵל וְצוּעֵק, וְלָמָּה אֵינָנִי בְּעַל תְּשׁוּבָה?"
אֲךָ אִם עֲדִין אַתֶּה מְדַבֵּר רַע עַל הַזּוּלָת, סִימָן שְׁהַכֵּל
שְׁקָר וְדַמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל, וְאֵינָךְ שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא; כִּי אִם הִיִּית שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלוֹ יִתְבַּרַךְ, הִיִּית
רוֹאֶה שְׁחֻזְרָה בְּתַשׁוּבָה הִיא לְחֹזֵר רַק אֵלָיו יִתְבַּרַךְ,

דָּרֵךְ צְלָחָה

פג

וּלְתַקֵּן אֶת מַעֲשָׂיו וּלְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ, וּלְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּלְהַתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ; כִּי יִהְיֶה צָרִיךְ לְהַדְמוֹת אֶל קוֹנוֹ. הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לָנוּ אֶת הַמִּצְוֹת — רַמ"ח עֲשֵׂה וְשֵׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה, כְּנֶגֶד רַמ"ח אֵיבָרֵי הָאָדָם וְשֵׁס"ה גִּידָיו. אִם אָדָם מְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְחַבְּרִים הָאֵיבָרִים שְׁלוֹ, וְנִעֲשִׂים כְּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמְמַשִּׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, וְאִם אָדָם שׁוֹמֵר עֲצָמוֹ מִלֹּא תַעֲשֶׂה, עַל-יְדֵי-זֶה מִדְּבִיק אֶת גִּידָיו אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנִעֲשִׂים צְנוּרוֹת לְקַבֵּל בָּהֶם אֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! כָּל זְמַן שֶׁאֲנַחְנוּ עַל הַדְּרֵךְ, בָּאוּ וְנִרְאָה לַעֲשׂוֹת מִהַדְּרֵךְ הַזֶּה "דְּרֵךְ צְלָחָה", בָּאוּ וְנִקְיִים אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר עַל הַמִּצְוֹת הָאֵלוּ נֶאֱמַר (מְשָׁלִי ג, יז): "דְּרָכֶיךָ דְרָכֵי נֵעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם"; וּבְזֶה שֶׁנִּעְזֹר לְזוּלָת, בְּזֶה נִרְאָה שֶׁבְּאַמַּת חֲזֹרְנוּ בְּתִשׁוּבָה.

ב.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אֹמְרִים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה לַד, סִימָן טז): הֶעֱנֵי הַזֶּה יוֹשֵׁב וּמְתַרְעֵם, מָה אֲנִי אַחֵר מִפְּלוֹנִי?! הוּא יֵשֵׁן עַל מִטָּתוֹ וְאֲנִי יֵשֵׁן כְּאֵן.

פְּלוֹנֵי יֵשֶׁן בְּבֵיתוֹ וְאֲנִי כָּאֵן, וְעַמְדַת אַתָּה וְנִתַּת לִּי, חַיִּיךָ — שְׁאֲנִי מַעֲלָה עֲלֶיךָ כְּאֵלוֹ עֲשִׂיתָ שְׁלוֹם בֵּינִי וּבֵינּוּ; הֵינּוּ אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים עִתָּה בְּדֶרֶךְ — אִם בְּרָצוֹנֵנוּ אוֹ שְׁלֵא בְּרָצוֹנֵנוּ, נִשְׁמַתְנוּ יִרְדָּה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְהוֹלְכֵת עַל דֶּרֶךְ; פּוֹסְעִים פְּסִיעָה אַחַר פְּסִיעָה, וּמִתְקַדְּמִים עִם הַדֶּרֶךְ מֵעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה לְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, אָבֵל בְּאֲמֻצַּע הַדֶּרֶךְ, עַל אִם הַדֶּרֶךְ פּוֹגְשִׁים כָּל מִינֵי טְפוּסֵי אֲנָשִׁים, וְעֲלִינוּ לְרֹאוֹת לְעוֹדֵד, לְחִזֵּק, לְשַׁמַּח אֶת כָּל אֵלוֹ הַשְּׁבוּרִים וְהָרְצוּצִים שֶׁנִּמְצָאִים עַל הַדֶּרֶךְ, וּבִזְהָ שְׁאֲנַחְנוּ מְעַנְיָנִים לְעֶזֶר לְזוּלָת, בְּזֶה מִתְגַּלֶּה טֵהַר לְבִנּוּ, שְׁבִאֲמַת חֲזֵרְנוּ בְּתִשׁוּבָה; כִּי כָּל זְמַן שְׁאֲדָם אֵינוֹ רוֹצֶה לְעֶזֶר לְזוּלָת, אֵין אֲכַפֵּת לוֹ מִהַזּוּלָת, אֶלָּא מְדַבֵּר עָלָיו לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, סִימָן שֶׁהוּא בְּדַמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל, וְעַדִּין רְחוּק מִחֲזֵרָה בְּתִשׁוּבָה. וְלִזְאת מוֹצָאִים בְּדֶרֶךְ כָּל מִינֵי טְפוּסֵי אֲנָשִׁים — רְצוּצִים וְשְׁבוּרִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וּמִתְרַעְמִים עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: לָמָּה אֲנִי שׁוֹנֶה מִזּוּלָתִי; פְּלוֹנֵי יֵשֶׁן עַל מִטָּתוֹ בְּכַבוֹד, וְאֲנִי יֵשֶׁן כָּאֵן עַל הָאָרֶץ מִשְׁלֵךְ בְּרַחוּב, פְּלוֹנֵי יֵשׁ לוֹ פְּרָנְסָה וְנַחַת וְכוּ', וְאֲנִי עָנִי וְאֲבִיוֹן, מְלֵא צְרוּת וְסִבָּל וְכוּ'; וְאַתָּה בָּאתָ וְעִזְרַתָּ לִּי, אוֹמֵר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: חַיִּיךָ, שְׁאֲנִי מַעֲלָה עֲלֶיךָ כְּאֵלוֹ עֲשִׂיתָ שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵינּוּ; אָדָם מִתְרַעֵם עָלָיו יִתְבָּרֵךְ — לָמָּה עוֹבְרִים עָלֵי צְרוּת וְיִסוּרִים, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד מֵאַתְּנוּ יֵשׁ לוֹ אֶת חֲבִילַת

דרך צלחה

פה

יסורי וכו', ואיננו שמים על לב, שבמקום לעזור לזולת, יש אצלנו גזענות רצחנית, שנאה עמקה ישנה בין הבריות על לא דבר, אנחנו מיצרים את הגלות, אנו מיצרים את הרע, איך? על-ידי שאנו מדברים תמיד על אחרים, וכיצד נרצה אחר-כך להנצל מכל מיני צרות וסבל וכו'?! בשעה שבינינו נמצאת גזענות, רשעות ורציחה אחד לגבי זולתו, ואנו רואים במוחש, אשר יש בני-אדם מסיתים ומדיחים, שכל חייהם רק להסית ולהדיח נגד השני — 'הפרד ומשל' זה כל הכח שלהם, וזו טמאה עצומה מהסמ"ך-מ"ם הרשע, ימח שמו וזכרו, שרוצה רק לעשות פרוידים בין נשמות ישראל, שזו קלפת הזמן-עמלק, שאמר (אסתר ג, ח): "ישנו עם אחד מפזר ומפרד בין העמים"; והתקוץ היה על-ידי מרדכי ואסתר, שאמרה (אסתר ד, טז): "לך פנס את כל היהודים". תכנסם ותקבצם ביחד; כי יהודים צריכים לעזור זה לזה, ובזה שמסיעים לזולת, בזה מגלים טהר לבם, שבאמת חוזרים בתשובה. לזאת, בני ובנותי היקרים! באו ונחזר בתשובה אל הקדוש-ברוך-הוא! נתחיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בכל יום בשפת האם שלנו! באו נתחיל לאהב את זולתנו! באו נפסיק את הקנאה והשנאה שיש בין אחד לשני! עד מתי תשבו בגלות שאתם יצרתם במו ידיכם?! הלא הקדוש-ברוך-הוא נמצא פה עמנו ואצלנו, וכמו

דֶּרֶךְ צִלְחָה

שָׂאוּמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז'), שְׁעָקֵר
הַגְּלוּת רַק מִחֲמַת חֶסֶדוֹן אֲמוּנָה; אִם הָיָה אָדָם מֵאֲמִין,
שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹה אִתָּנוּ, עִמָּנוּ וְאֶצְלָנוּ,
וְהַכֹּל זֶה אֱלֹקוֹת וְאֱלֹקוֹת זֶה הַכֹּל, הָיִינוּ רוֹאִים שְׂאֵנוּ
כְּבָר נִגְאָלִים; הִנֵּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פֹה, הָאֵינְכֶם
שְׂמִים לֵב?! אַתֶּם הוֹלְכִים — מִי הוֹלֵךְ בְּכֶם?! אַתֶּם
מְסֻתְפָלִים — מִי מְסֻתְפֵל בְּכֶם?! אַתֶּם שׁוֹמְעִים — מִי
שׁוֹמֵעַ בְּכֶם?! רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וְאִם יוֹצִיא מְכֶם
אֶת הַחַיּוֹת, אַתֶּם כְּבָר כְּלוּם, חֲתִיכַת אֲדָמָה, זָבֵל וְעָפָר;
אָדָם הוּא כְּלוּם בְּלִעְדֵּי יִתְבָּרֵךְ. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְקָרִים! אֲנַחְנוּ עֲתָה עַל אִם הַדֶּרֶךְ, תִּרְאוּ שֶׁתְּהִיָּה "דֶּרֶךְ
צִלְחָה"; תִּמְשִׁיכוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיֵּיכֶם,
אֲזַ תִּרְאוּ שֶׁהִנֵּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא כָּאֵן אִתָּנוּ,
עִמָּנוּ וְאֶצְלָנוּ. וּבְרַגַע שְׂנַכְנִים אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׂמוֹ
בְּתוֹךְ הַחַיִּים שְׁלָנוּ, אֲנַחְנוּ נִגְאָלִים גְּאֵלֵת עוֹלָם. אֲשֶׁרֵי
מִי שְׂמַכְנִים דְּבוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְאֲזוּ טוֹב לוֹ כֹּל
הַיָּמִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרָא עוֹלָם!